

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/10250
7/10253
7/10268 } GK.
123

Sayı : 72416558-610-E.600999

19.07.2019

Konu : Soru Önergeleri

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : Cumhurbaşkan Yardımcılığı'nın 10.05.2019 tarihli ve 48360949-610/E.80954 sayılı yazısı.

İlgi yazı ekinde yer alan yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımızca hazırlanan cevap ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Nuri ERSOY
Bakan

Ek : Liste ve Cevaplar (6 sayfa)

Dağıtım:

Gereği:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

Bilgi:

Cumhurbaşkan Yardımcılığına

Not: 5070 sayılı Elektronik İmza kanunu gereği bu belge elektronik imza ile imzalanmıştır.

7/10268
6112

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN DR. M. SEZGİN TANRIKULU'NUN 7/10268 ESAS
SAYILI SORU ÖNERGESİNE BAKANLIĞIMIZCA HAZIRLANAN CEVAP**

Program sınırlandırmasında alt sınır olan 7 yaş sınırının daha aşağılara çekilmesi konusunda Bakanlığımız Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından yürütülmekte olan herhangi bir faaliyet bulunmamaktadır.

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, denetleme görevinin yanı sıra düzenleme yetkisi çerçevesinde özellikle çocuklara ve gençlere kötü örnek olacak, onların fiziksel ve zihinsel gelişimini olumsuz etkileyebilecek yayınlara yönelik toplumun bilinçlendirilmesi amacıyla çeşitli çalışmalar yapmaktadır. Çocukların zararlı yayınlardan korunması amacıyla geliştirilen "Akıllı İşaretler" simge sistemi 23 Nisan 2006'da gönüllük esasına dayalı olarak hayata geçirilmiş olup, 03.03.2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun ile kullanımı zorunlu hale getirilmiştir.

Koruyucu Sembol Sistemi'nin amacı ülkemizin sosyal yapısı, kültürel ve tarihi değerleri göz önünde bulundurularak ülkemiz koşullarına uygun bir televizyon yayınları sınıflandırma sisteminin geliştirilmesidir.

Bu amaç doğrultusunda, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu uzmanlarının yanı sıra çeşitli üniversitelerin psikoloji, iletişim fakülteleri ile tıp fakültesi çocuk ve ergen ruh sağlığı bölümü öğretim üyelerinin katılımı ile farklı çalışma grupları kurulmuş ve sistemin tüm unsurlarının akademik çalışmalara dayanarak oluşturulması sağlanmıştır. Kurulan sistemde televizyon programlarına yerleştirilecek sembollerin belirlenmesi amacıyla çeşitli üniversitelerden sembol tasarımı teklifleri alınarak değerlendirilmiş ve sistemin işleyişi açısından en uygun semboller belirlenmiştir.

Söz konusu semboller iki gruptan oluşmaktadır:

a)Yaş Sembolleri;

Genel İzleyici Kitle: Tüm izleyici kitlesi içindir

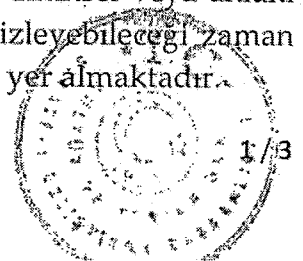
7+ : Yedi yaş ve üstü izleyiciler içindir

13+ : Onüç yaş ve üstü izleyiciler içindir

18+ : Onsekiz yaş ve üstü izleyiciler içindir

b)İçerik Sembolleri; Şiddet/Korku, cinsellik ve olumsuz örnek oluşturabilecek davranışlardır. Akıllı işaretler ile ilgili her türlü bilgiye; www.rtukisaretler.gov.tr adresinden ulaşılabilir.

6112 sayılı Kanun'un "Yayın hizmeti ilkeleri" başlıklı 8. maddesi ikinci fıkrasında "Radyo ve televizyon yayın hizmetlerinde, çocuk ve gençlerin fiziksel, zihinsel veya ahlaki gelişimine zarar verebilecek türde içerik taşıyan programlar bunların izleyebileceği zaman dilimlerinde ve koruyucu sembol kullanılmadan yayımlanamaz." hükmü yer almaktadır.

"Yayın Hizmeti Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" in "Tanımlar" başlıklı 4. maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinde "Korumalı saatler: Çocuk ve gençlerin, yayınları izleme veya dinleme ihtimali olan 24:00-05:00 saat aralığı dışındaki zaman dilimini, ifade eder", 23. maddesi beşinci fıkrasında ise "Bir programın hangi yaş grubuna uygun olduğu ise; programdan etkilenme düzeyleri göz önüne alınarak oluşturulan Ek-1'de yer alan "Genel İzleyici", "7 Yaş", "13 Yaş" ve "18 Yaş" sembolleriyle belirtilir. "13 Yaş" ve "18 Yaş" sembolleri programın yayını süresince ekranın bir köşesinde sabit ve sürekli olarak yayınlanır. 7+ bir programın günün her saatinde yayınlanabileceği, 13+ bir programın 21.30'dan sonra yayınlanabileceği, 18+ bir programın 24:00-05:00 aralığı dışında yayınlanamayacağı anlamına gelir." hükümleri yer almaktadır.

Kanun'un bu hükümleri ve yayın ilkelerinde yer alan diğer düzenlemeler ile çocukların ve gençlerin olası zararlı yayınlardan korunması Radyo ve Televizyon Üst Kurul'un en önemli görevleri arasında yer almaktadır. "Koruyucu Sembollerin" hatalı kullanılmaması ya da hiç kullanılmaması nedeniyle Radyo ve Televizyon Üst Kurul tarafından bugüne kadar yayın kuruluşlarına birçok kez müeyyide uygulanmasına karar verilmiştir.

Yayın kuruluşları Radyo ve Televizyon Üst Kurulu uzmanları tarafından yukarıda açıklanan prosedür çerçevesinde yayın ilkelerine uygunluk açısından takip edilmekte olup, ilgili Kanuna aykırı bir hususun tespiti durumunda gerekli müeyyideler uygulanmaktadır.

Televizyon Yayıncıları Derneği'nin işbirliği sonucunda hazırlanan "İyi Uykular Çocuklar Projesi", okul öncesi ve ilköğretim çağı çocuklarına akşamları erken yatma alışkanlığının kazandırılmasını, anne ve babaların çocukların erken yatırılması konusunda duyarlılıklarının ve etkinliklerinin artırılmasını ve çocukların geç saatlerdeki televizyon yayınlarının olası zararlı etkilerinden korunmasını amaçlamaktadır.

Proje, akşamları saat 21:30'dan itibaren çocukların uyku saatinin geldiğini hatırlatan canlandırmaların (çizgi animasyon), tüm ulusal televizyon kanallarında yayınlanmasını kapsamaktadır. Canlandırmalar, yayın kuruluşlarına kullanım kolaylığı sağlamak amacıyla, bant reklam formunda hazırlanmış ve ses kullanılmamıştır. Böylece yayın kuruluşlarının program akışlarını bozmadan canlandırmaları kullanmalarına olanak sağlanmıştır.

İyi Uykular Çocuklar Projesi, yasaklama ve yaptırım uygulama yerine sorumluluk ve duyarlılık geliştirmeyi amaçlamakta, düzenleyici otorite ile sivil toplum işbirliğine, yayıncı sorumluluğuna ve ebeveyn duyarlılığına dayanmaktadır. Ebeveynlerin ekrandaki hatırlatmayı dikkate almaları ve çocuklarını erken yatırmaları, projenin başarıya ulaşmasının en önemli koşulu olarak görülmekte, uygulamayla, ekran karşısındaki izleyicinin etkinliğinin daha da artırılması beklenmektedir.

27.03.2018 tarihli ve 30373 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan düzenleme ile "Yayın Hizmeti Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmelik'te değişikliğe gidilmiştir. Söz konusu

değişiklik ile 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun'un "Yayın Hizmetlerinde Ticarî İletişim" başlıklı 9'uncu maddesinin yedinci fıkrasında yer alan "Genel beslenme diyetlerinde aşırı tüketimi tavsiye edilmeyen gıda ve maddeler içeren yiyecek ve içeceklerin ticarî iletişimine, çocuk programlarıyla birlikte veya bu programların içinde yer verilemez." hükmünün nasıl uygulanacağı netleştirilmiştir.

Yapılan düzenlemeye göre;

Aşırı tüketimi tavsiye edilmeyen gıdaların tespitinde Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlanan liste esas alınmış olup, bu liste Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun web sitesinde yer almaktadır.

Sağlık Bakanlığı tarafından Hazırlanan Gıda ve İçecek listesi;

1- Çocuk Programlarında Reklamına İzin Verilmeyecek Gıdalar (Kırmızı Kategori),

2- Reklamına Belirtilen Kriterlere Uyulması Halinde İzin Verilecek Gıdalar (Turuncu Kategori),

3- Reklamına İzin Verilen Gıdalar (Yeşil Kategori) olmak üzere 3 kategoriden oluşmaktadır.

Sağlık Bakanlığının listesinde çocuk programlarında reklamına izin verilmeyecek gıdalar (Kırmızı kategori); "Çikolata ve Şekerler, Gofretler, Enerji Barları, Tatlı Soslar ve Tatlılar, Kekler, Tatlı Bisküviler, Meyveli Paylar, Çikolata Kaplı Bisküviler, Kek Karışımları, Cipsler, Gevrek Çerezler, Meyve Suları, Enerji İçecekleri, Alkolsüz Şekerli ya da Tatlandırıcı Tümü İçecekler, Yenilebilir Buzlar" olarak yer almakta olup, bu kategorilerdeki gıda ürünlerinin reklamları çocuk programlarıyla birlikte yapılamayacaktır.

Tematik çocuk kanallarında yayınlanan içeriklerin neredeyse tamamı çocuk programları olması nedeniyle bu tür yayıncı kuruluşlar da kırmızı kategoride yer alan gıda maddelerinin reklamına yer verilemeyecektir.

Diğer yayın türlerinde yayın yapan (genel, haber, sağlık, eğitim, spor vb.) yayın kuruluşları yayın akışlarında çocuk programlarına yer vermeleri durumunda, yayınladıkları çocuk programlarında kırmızı kategorideki ürünlerin reklamına yer veremeyeceklerdir.

Sağlık Bakanlığının listesinde turuncu kategoride (Reklamına Belirtilen Kriterlere Uyulması Halinde İzin Verilecek Gıdalar) yer alan gıda maddeleri için bazı kriterler belirlenmiş olup, bu kriterlere uymamaları halinde onların da çocuk programlarıyla birlikte reklamı yapılamayacaktır. Yönetmelik düzenlemesi turuncu kategorideki gıda maddelerinin ticari iletişimine dönük denetimlerin başlaması için iki yıllık geçiş süreci öngörmüştür.

Sağlık Bakanlığının listesine göre çocuk programlarında reklamının yapılamayacağı tespit edilen gıda ürünlerinin reklamı, çocuk programları dışında kalan program türleri ile birlikte yayınlanırsa söz konusu reklamın yayını esnasında ekranın alt kısmında izleyiciler tarafından rahatça okunabilir, akar bant şeklinde ve içerisinde düzenli ve dengeli beslenmeyi teşvik eden yazılı uyarılarla yer verilecektir.

